

ویرانه‌ها

شهادت امام صادق علیه السلام

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
روابط عمومی

السلام علیکم وعلیٰ آله وعلیٰ ذریٰعته

امام صادق علیه السلام بنیانگذار حرکت های علمی و فرهنگی در جهان اسلام

رستگاری را در پیروی از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و ائمه بزرگوار علیهم السلام و ضلالت و شوربختی را در پیروی و اطاعت از دشمنان ائمه علیهم السلام ذکر نمود این خطابه مورد خشم خلیفه اموی واقع شد و موجب برخوردهایی گردید.

بیست و پنجم شوال سالگرد شهادت ششمین پیشوای معصوم، حضرت امام جعفر صادق علیه السلام می باشد.

یکی از ویژگی های عمده دوره امام صادق علیه السلام، این بود که شور و نشاط علمی و فرهنگی در جامعه اسلامی گسترش چشمگیر و کم نظیری پیدا کرد.

امام صادق علیه السلام که کنیه اش "ابوعبدالله" می باشد در هفدهم ربیع الاول سال ۸۳ هجری قمری در مدینه از بانویی پرهیزکار و با ایمان به نام "فاطمه" متولد شدند و پس از ۶۵ سال زندگی در ۲۵ شوال ۱۴۸ هجری قمری رحلت فرمودند، مدت امامت آن بزرگوار ۳۴ سال بود و دوران حیاتش همزمان بود با حکمرانی هشام بن عبدالملک، ولید بن یزید بن عبدالملک، یزید بن ولید، ابراهیم بن ولید و مروان حمار از سلسله بنی امیه و سفاح و منصور دوانیقی از سلسله بنی عباس.

شور و نشاط علمی ای که در تاریخ بشر کم سابقه است که ملتی با این شور و نشاط به سوی علوم روی آورد اعم از علوم اسلامی یعنی علمی که مستقیماً مربوط به اسلام است، مثل علم قراءت، علم تفسیر، علم حدیث، علم فقه، مسائل مربوط به کلام و قسمت های مختلف ادبیات، و یا علمی که مربوط به اسلام نیست، به اصطلاح علوم بشری است یعنی علوم کلی انسانی است.

امام صادق علیه السلام همچون سایر ائمه بزرگوار در تمام مدت زندگی و از جمله سالهایی که امویان حکومت می کردند به شکل پنهان و آشکار به مبارزه با ستمگران مشغول بود و تا جایی که محدودیتها و سخت گیری های بنی امیه فرصت می داد به روشنگری می پرداخت و حق جویان را هدایت می فرمود و اسلام راستین را به آنان عرضه می داشت.

مثل طب، فلسفه، نجوم و ریاضیات، این را در کتب تاریخ نوشته اند که ناگهان (در آن عصر) یک حرکت و یک جنبش علمی فوق العاده ای پیدا می شود و زمینه برای این که اگر کسی متاع فکری دارد عرضه بدارد فوق العاده آماده می گردد... در این زمان ما می بینیم که یک مرتبه بازار جنگ عقاید داغ می شود... و افکار و جریان های مختلف فکری میدانی برای عرضه پیدا می کنند، دانشمندان در موضوعات به بحث و بررسی مشغول می شوند و در این

مبارزه امام صادق علیه السلام به حدی بود که موجب برخوردهایی نیز گردید. از جمله آن که سالی در مراسم حج امام با ایراد خطابه ای به عوامل رستگاری و ضلالت اشاره فرمود و

السَّلَامُ عَلَيَّ كَمَا أَهْلَكَ لِلنَّبِيِّ

را ما در کتاب‌های خود می‌خوانیم که گفته‌اند او (منظور ابوحنیفه) گفت: «لولا السنن لهلك نعمان» اگر آن دو سال نبود نعمان از بین رفته بود. (نعمان اسم ابوحنیفه است. اسمش نعمان بن ثابت بن مرزبان است، اجدادش ایرانی هستند) مالك بن انس که امام دیگر اهل تسنن است نیز معاصر امام صادق است.

او هم نزد امام می‌آمد و به شاگردی امام افتخار می‌کرد. شافعی در دوره بعد بود ولی او شاگردی کرده، شاگردان ابوحنیفه را و خود مالك بن انس را. احمد بن حنبل نیز سلسله نسبش در شاگردی در يك جهت به امام می‌رسد و همین طور دیگران.

تأثیر تعلیمات امام صادق علیه السلام تنها محدود به حرکت‌های علمی و فرهنگی در قرون گذشته نمی‌باشد. بلکه اگر دقت کنیم می‌بینیم چه در میان شیعیان و چه در میان اهل سنت قیام علمی و فرهنگی امام صادق علیه السلام هم اکنون نیز دارای اثر قاطع است و مسلم در آینده نیز چنین خواهد بود. تأثیر حرکت امام صادق بر حوزه‌های شیعه که خیلی واضح است، حوزه‌های (کنونی) سنی هم مولود امام صادق علیه السلام است.

به جهت این که رأس و رئیس حوزه‌های سنی "جامع ازهر" است (منظور دانشگاه الازهر مصر می‌باشد) که از هزار سال پیش تشکیل شده و جامع ازهر را هم شیعیان فاطمی تشکیل دادند و تمام حوزه‌های دیگر اهل تسنن منشعب

میدانی که جنگ اندیشه به وقوع پیوسته است حتی افکار الحادی و جریانات فکری منحرف نیز مجال بروز پیدا می‌کنند.

امام صادق علیه السلام در این میدان مبارزه با همه جریانات فکری به آنهایی که در چهارچوب اسلام به عرضه افکار گوناگون می‌پردازند و چه آنهایی که با اساس عقاید اسلامی مخالفند، به مواجهه بر می‌خیزد تا عقاید باطل را بکوبد و اندیشه‌های منحرف را اصلاح کند و در این میان عقاید ناب اسلامی را به تشنگان حقیقت هدیه نماید.

بدین ترتیب قیام امام صادق علیه السلام برای عرضه افکار خالص اسلام و طرد اندیشه‌های باطل و منحرف سبب می‌شود که شیفتگان حقیقت پیرامون شمع وجود آن بزرگوار گرد آیند و بزرگ‌ترین حوزه درسی را تشکیل دهند، حوزه‌ای که سرچشمه تمام حرکت‌های علمی و فرهنگی در دنیای اسلام گردید.

حرکت علمی و فرهنگی امام صادق علیه السلام در آن حد از اهمیت است که می‌توان گفت سرسلسله همه جریان‌ها و حرکت‌های علمی مسلمانان به نوعی از این امام بزرگوار بهره جسته‌اند. به عنوان مثال تمام امام‌های اهل تسنن یا بلا واسطه و یا مع‌الواسطه شاگرد امام بوده و نزد امام شاگردی کرده‌اند. در رأس ائمه اهل تسنن ابوحنیفه است.

نوشته‌اند ابوحنیفه دو سال شاگرد امام بوده و این جمله

السَّلَامُ عَلَيَّ كَمَا هُوَ مِنَ النَّبِيِّينَ

از جامع الازهر است، و همه این‌ها مولود همین استفاده‌ای است که امام صادق علیه السلام از وضع زمان خویش کرده و سنگ بنای فرهنگ و دانش عظیم اسلامی را نهاده است.

ضمن عرض تسلیت سالگرد شهادت این امام بزرگوار به عموم مسلمانان، از خداوند طلب توفیق می‌کنیم تا بتوانیم هم در زمینه علمی و هم عملی، راه پر شکوه و الهی آن حضرت را دنبال نمائیم.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ